

ÅRSPLAN

2017-2018

STÅVI BARNEHAGE

BORKENHAGEN-HUSET
Borkenveien 45
Vøyenenga

SKUI-HUSET
Ringeriksveien 238
Skui

INNLEDNING

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet der samfunnsmandatet er, i samarbeid og forståelse med hjemmet, å ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal tilby barn under opplæringspliktig alder et omsorgs- og læringsmiljø som er til barns beste.

Årsplanen gir informasjon om hvordan barnehagelovens bestemmelser om innhold følges opp, dokumenteres og vurderes

Årsplanen er barnehagens viktigste arbeidsredskap og legger grunnlaget for virksomheten. Planen bygger på *Barnehageloven, Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver* føringer fra Bærum kommune, Ståvi barnehages årsplan for 2016-2017, personalets kunnskap og erfaring samt tilbakemeldinger fra barn og foreldre. Planen beskriver barnehagens pedagogiske grunnsyn, målene vi arbeider mot, og hvilke metoder og tiltak vi bruker for å nå disse. Barnehagens innhold skal bygge på et helhetlig læringssyn, hvor omsorg, lek, læring og danning er sentrale deler. Vi har valgt å være så konkrete som mulig for å vise frem barnehagens praksis på de ulike områdene.

Dette barnehageåret skal vi ha spesielt fokus på «Vennskap og fellesskap» Primært tenker vi på dette i forhold til vennskap mellom barna, men vi er også opptatt av relasjonene barn – voksen, voksen – voksen, mellom avdelingene og mellom husene. Spesielt vil de eldste barna få flere felles opplevelser enn tidligere.

INNHOOLD

Innledning og Innhold	2
Velkommen til Ståvi barnehage	3
Fagområdene	4
Satsingsområde: Vennskap og fellesskap	8
Barnas psykososiale miljø	9
Omsorg	10
Danning	14
Lekens betydning	16
Lek og læring	17
Språk	21
Barnas medvirkning	23
Likestilling og likeverd	25
Realfag, matematikk og naturfag	27
Miljøarbeid	28
Trafikk	29
Barnehagen som kulturarena	30
Overgang fra barnehage til skole	31
Dokumentasjon og vurdering	32
Kompetanseplan	33
Barnehagens samarbeidspartnere	33

VELKOMMEN TIL STÅVI BARNEHAGE

Barnehagen består av 2 hus. Borkenhagen ligger på Vøyenenga, mens Skuihuset ligger på Skui 3 km unna. Begge hus har to avdelinger.

Vår barnehage preges av en felles pedagogisk grunntanke. Noe vil likevel være litt forskjellig husene imellom – slik det også vil variere noe fra avdeling til avdeling. Denne årsplanen gjelder alle 4 avdelingene. Mer detaljerte planer utarbeider hver avdeling i form av månedsplaner og månedsbrev. Disse inneholder både en liten tilstandsrapport, et tilbakeblikk og vurdering av hva avdelingen har gjort siden sist, og planer og målsetning for det som kommer.

Grunnbemanningen på hver avdeling er tre hele stillinger. På hver avdeling er det ansatt en pedagogisk leder (barnehagelærer), og vanligvis to fagarbeidere/assistenter. I Ståvi barnehage er det flere av de ansatte som har valgt å jobbe i reduserte stillinger.

På noen avdelinger er det ekstra bemanning som fortrinnsvis arbeider med barn som har behov for ekstra hjelp og støtte. I tillegg kan det være lærlinger eller elever fra videregående skole som har praksis hos oss. Personalet har avdelingstilknytning, men målet er å arbeide fleksibelt. I forbindelse med ferieavvikling i jula, påsken og skolens sommerferie kan avdelingene bli slått sammen.

Barnehagens personale:

Tjenesteleder: Hilde Åsenden tlf. 922 03 165

BORKENHAGEN	MAURTUA tlf. 417 59 960 9 barn født i 2015-2016	BIKUBEN tlf. 912 42 945 18 barn født i 2012-2014
	Jofrid Bakken Grindvold Elisabeth Holmboe Seip Linda Aasen Gerd Stoltz Vernegg Grethe Thøring	Margrethe Hødnebo Kjersti Nilsen Marianne Høvik Ina de Mora Gerd Stoltz Vernegg
SKUI	GUL tlf. 468 27 574 8 barn født i 2015 - 2016	RØD tlf. 468 33 162 20 barn født i 2012 – 2014
	Britt F. Skau-Jacobsen Winnie Helgerud Trine Hansen Grethe Thøring	Britt Tronrud Monicha Bredesen Gerd-Elisabeth Bjørnstad Bente Indergård Morten Guriby Johansen

FAGOMRÅDENE I RAMMEPLANEN:

«Barnehagen skal gi barn grunnleggende kunnskap på sentrale og aktuelle områder. Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter.» (Barnehageloven § 2)

Vi skal gi barn grunnleggende kunnskap, med utgangspunkt i "der barna er" og på en slik måte at vi støtter opp under deres motivasjon for å lære å utvikle seg. Kunnskapen vi skal gi, deles inn i syv ulike fagområder i rammeplanen, men i praksis vil ofte dette skape en helhet der fagområdene går inn i hverandre på en naturlig måte. Nedenunder vil dere få eksempler på hvordan vi jobber med fagområdene i Ståvi barnehage

Hva gjør vi og hvordan:

Fagområdet kommunikasjon, språk og tekst:

- Vi deler daglig barna inn i grupper med få deltagere. Det gjør vi for å sikre at alle får komme til orde i samtaler og for at barna skal lære å lytte til hverandre. Den voksne er aktivt tilstede sammen med barna for å hjelpe den snakkesalige til å «holde igjen», og den litt mer beskjedne til å heve stemmen og hevde sin rett i gruppen.
- Vi understøtter eventyr, sanger og vers med konkrete gjenstander og bilder slik at barna får støtte til begrepsforståelse og begrepsutvikling.
- Vi lar barna øve på å vise seg frem for hverandre fordi vi ser at dette gir dem glede og skaper mulighet til medvirkning i læreprosessen.
- Vi har synlige bokstaver i barnas lekemiljø. Når barna er klare, støtter vi dem i eksperimentering, lek og samtale om bokstavene.
- Bøker er en viktig del av barnehagehverdagen. De er lett tilgjengelige og vi oppmuntrer barna til å se i dem. Vi leser og samtaler om teksten – ofte basert på barnas innspill om det vi leser.

Fagområdet kropp, bevegelse, mat og helse

- Vi oppsøker skog og mark og gir barna mulighet til lek i et miljø som stimulerer utforskertrang og skaper naturlig kroppslig utvikling. Barna må løfte foten over en rot, de finner trær de kan klatre i. Utvikling og moro på en gang!
- Innendørs gir vi barna muligheter til bevegelse og fysisk aktivitet. Spennende lek på tumlerommet/fellesrommet, bevegelsesleker eller muligheter til å bevege seg når det kribler i kroppen.
- Vi observerer hvem som trenger ekstra støtte til å mestre nye utfordringer. Vi gir barna støtte i deres tempo og feirer barnas mestring med jubelrop!
- Vi snakker med barna i forhold til hvordan kroppen fungerer og om at det er viktig med sunn og nok mengde mat.

Fagområdet kunst, kultur og kreativitet:

- Vi utforsker sanseopplevelser sammen med barna. Sola som bryter frem, varmer eller skaper fine farger i skyene, graffiti vi ser på veggen eller lyden som lages når vi roper til hverandre i en tunell.
- I sammenheng med at vi fordyper oss i ulike tema henter vi inspirasjon fra musikk og kunst. Vi forbereder barna på det som skal skje og etterarbeider på ulike måter. Vi lar barna få eksperimentere med ulike formingsmaterialer og lar dem tilnærme seg dem i eget tempo.
- Voksne dramatiserer for å skape inspirasjon til barnas lek. Vi heier frem og verner om barnas egne dramatiske tolkninger av kjente historier, som for

eksempel da Karius ikke hadde tid til å hugge i tanna lenger fordi han måtte kjøre bilen til reparasjon ☺

- Vi eksperimenterer med lyd, rytme og bevegelse og synger av full hals! Vi viser hva vi har øvd på når vi underholder for foreldre, eller når de eldste synger i storkor i Sandvika hver vår.

Fagområdet natur, miljø og teknologi:

- Vi er ute hver dag, hele året. Barna får kjenne på og ta del i skiftene i naturen gjennom året. Barna får erfaring med sand, snø og vann. De kjenner på kulden i snø og is eller varmen fra sola. Vi retter blikket mot det barna er interessert i slik at vi kan sette ord på og undre oss sammen over det vi ser og opplever.
- Vi lærer om dyr og insekter. Vi er aller mest opptatt av det vi kan se og undersøke i nærområdet vårt. Meitemarken som dukker opp i regnværet, rådyrene på jordet eller den døde musa vi finner på tur.
- Turmål styres ikke av antall meter, men legges dit vi ser at barna opplever glede og spenning. Vi sørger for å ta vare på naturen der vi er og tar med oss søppel hjem
- Vi eksperimenterer i lek og utforskende aktiviteter. Hva skjer hvis vi tar en isklump med inn? Hvilken bil kjører raskest når den sendes gjennom det skrå røret? Kan en nå flyte på vann?

Antall, rom og form

- Vi fokuserer på tall og telling i hverdagsaktivitetene. Barna dekker bord og teller kopper, vi teller hverandre på tur eller hvor mange steiner som får plass i lommen. Vi teller til 20 i gjemsel, slår terning i spill og får flytte fem ruter frem. Vi har synlige tallsymbol på vegger eller som lekemateriell.
- Barna møter form og mønstre i ulike aktiviteter. Vi går på tur og leter etter geometriske former eller mønstre i naturen, i trafikken og på kumlokk. Barna finner en stein og forteller oss at den har hjerteform. Vi legger til rette for lek med puttekasser for former, jovoformer som kan bygges sammen og skape en ny form, perlebrett som kan brukes til å skape fine mønstre som speiles på den andre siden.
- Vi har aktiviteter, leker, eventyr og vers med matematiske begrep i. Når vi måler høyde finner vi ikke bare ut hvor mange centimeter barnet har vokst, vi bruker matematiske begrep om hvem som er høyest og lavest, har vokst mest eller minst.

Fagområdet etikk, religion og filosofi:

- Vi er tett på og observerer samspill. Vi veileder der vi ser det er behov for. Vi kan snakke om at det gjør vondt å bli slått i hodet med en spade og at det er godt for dem som ikke er med i leken når noen kommer og spør om de vil være med.
- Vi sørger for plass til de gode samtalene i hverdagen. Vi filosoferer over eller snakker om alt fra hva som skjedde med dinosaurene til at ingen er like, men at alle er gode til noe - men kanskje bare ikke akkurat gode til det samme.
- Vi er en barnehage med mangfold i språk, kultur, religion og skikk og bruk. Dette jobber vi med på ulike måter. Hvordan sier vi hei på ulike språk? I forbindelse med advent besøker vi Bryn eller Tanum kirke for å se hvordan kirken ser ut inni og snakke om hvorfor vi feirer jul i Norge.
- Vi markerer de kristne høytidene gjennom bruk av julekrybbe, samtale og sang. Vi har nissesanger, nissebøker og nissebesøk som gir innblikk i de folkelige tradisjonene rundt jul. Til påske hører barna fortellingen om Jesus som døde. Ulike tradisjonsoverleveringer som at det er vanlig med appelsin og Kvikk Lunsj på påskeskituren er også eksempler på hvordan vi fokuserer på tema påske.

Nærmiljø og samfunn:

- Vi bruker nærmiljøet aktivt. Vi går f.eks. til Isielva for å se på Bærums kommuneblomst Gulveisen eller til husdyra på gårdene omkring. Vi besøker slalåmbakken eller hoppbakken og snakker om historien rundt dem.
- Barna får grunnleggende kunnskap om hvordan vi oppfører oss når vi ferdes i trafikken. Vi snakker om dette med barna i forkant av turer, og vi øver på trafikksikkerhet når vi er ute.
- Dette barnehageåret skal Ståvi barnehage ta i bruk barnas rettighetskort, som er utarbeidet av UNICEF og bygger på FNs Barnekonvensjon. Denne kan oppsummeres i fire hovedområder: retten til liv, retten til utvikling, retten til beskyttelse og retten til å delta. Vi tilpasser opplegget til barnas modenhetsnivå, og integrerer dette i det pedagogiske opplegget gjennom året. Ved å bruke rettighetskortene vil barna få innblikk i hvordan noen barn i andre land har det.
- Vi fokuserer på at barna får en opplevelse av at de får delta i og påvirke fellesskapet. Vi sørger for at alle blir hørt, at barna får bestemme hvem som skal skifte bleia deres eller at de får være med å stemme over hvor turen skal gå. Vi tar barna med inn i planlegging og evaluering av arrangementer og tilpasser oss barnas ønsker.

Progresjon i fagområdene:

- Innenfor hvert fagområde skal vi sikre at det foregår progresjon. Vi tilpasser aktiviteter til alder, modning, språkforståelse, mestringsevne, forkunnskaper og interesse. Gjennom progresjon skal vi sørge for at barna møter nye aktiviteter og leker. De skal gis mulighet til å strekke seg mot noe nytt, utvikle det de kan videre for å kunne oppnå ny mestring
- Turene går i variert terreng og kan være både lange og korte. Mens de yngste kan ha turmål som går noen meter bort fra barnehagen, går de litt eldre barna kanskje til et skogsområde som kan utforskes gjennom kropp og sanser. Innenfor samme aldersgruppe kan noen ha nok med å øve seg på å løfte føttene over røtter og stubber mens andre er klare for å leke apekatter i et klatretre. For de aller eldste i barnehagen legger vi av og til turmålene et godt stykke unna barnehagen slik at de kan utforske nærmiljøet i en større radius.
- Bøker og lesestunder er viktige verktøy i Ståvi barnehage. Mens de yngste ser i pekebøker med tydelige illustrasjoner er de eldre barna tiltrukket av bøker med få bilder som understøtter teksten. Sammen med barna ser vi på bilder og støtter dem i språklig innlæring som for eksempel å bekrefte at ”ja, det er en bil” når barna peker på bilen og lager brummelyder. Gjennom å lese høyt fra bøker uten billedstøtte får barna mulighet til å skape seg sine egne bilder av teksten. De eldste barna øver seg på å forstå innholdet i fortellinger, sanger og vers. Vi snakker om teksten og tydeliggjør vanskelige begrep. Barna øver seg på å illustrere teksten ved for eksempel å lage sin egen bok.

Fagområdene som en naturlig helhet:

Det er vår og erfarne barnehagebarn vet at vår betyr insekter – dette har de vært med på før. Vi går på insektsjakt! Vi leter under tørt løv og løfter på stubber, men resultater er dårlig. Vi løfter på en kabeltromme – hurra! Vi finner gull! Under er det fuktig, det myldrer av insekter! Et av barna har med seg en bøtte. Alle plukker opp insektene de finner og legger dem i bøtta. ”Det er mange tusenbein! Noen er korte, andre er lange! Kan de korte være barn”? ”Jeg fant en skolopender, putt den i bøtta!” ”Jeg fant en skolopender til, nå har vi to!” Det myldrer av barn og utsagn, stadig flere kommer til og vil ta del i jakten. Noen dytter hverandre for å komme til og det blir krangel og sinte stemmer. Vi må snakke om hvordan vi gjøre plass til at alle får se og blir enige om å lage en stor ring. To av barna vet at skolopenderne har giftkjertler og deler dette med gruppa. Enigheten er stor om at dette må få konsekvenser. Skolopenderne må få sin egen bøtte slik at de ikke kan skade tusenbeina! Barna deler insektene slik at alle får noen i bøtte og kopp. Etter diskusjonen blir de enige om at alle må finne noen grønne blader til bøttene sine så insektene kan gjemme seg litt. Barna leker lenge med insektene, men før de skal inn og spise 3- mat får insektene slippe fri igjen.

I barnehagens praksis og i temaarbeid vil det ofte være unaturlig å skille fagområdene fra hverandre. Alt går inn i hverandre og danner en naturlig helhet. Denne praksisfortellingen illustrer dette. Det er for eksempel mye samtale mellom barna og mellom barn og voksne (kommunikasjon, språk og tekst). Vi er i bevegelse, sitter på huk, danner ring, og gjennom dette forholder vi oss til hverandres kropper, trener balanse og beveger oss naturlig (Kropp, bevegelse og helse). Vi lærer om og deler kunnskap om insekter (Natur, miljø og teknikk). Vi forholder oss til hverandre, løser problemer som oppstår og slipper insektene fri igjen (etikk, religion og filosofi). Vi tar i bruk nærmiljøet og lærer hva man kan finne i sitt nære miljø og hvor man lettest finner det (nærmiljø og samfunn). Vi teller insekter, anslår lengde og snakker om størrelse, deler dem i flere bøtter (antall, rom og form). Under insektsjakten oppstår spontant sangen ”Tusenbein gikk ut i sølevær”. Noe synger med, andre lytter og lærer. Inne på ettermiddagen observeres det at et av barna har tegnet to skolopender i en bøtte. De kjemper mot hverandre med digre giftklør (kunst, kultur og kreativitet).

Fagene går over i hverandre i en naturlig helhet, men det krever en bevissthet av oss voksne for å sikre at dette skjer. Hver enkelt i personalet må stille seg selv noen spørsmål:

Deltar alle barna i samtalen? Stiller jeg gode spørsmål som skaper undring og refleksjon hos barna? Inspirerer jeg til undring, forskning og ny læring? Forstår barna forskjell på begrepene: stor, liten høy, lav, eldre og yngre? Kan jeg sangen om tusenbein, eller er dette noe jeg må lære meg for å støtte oppunder barnets interesser? Legger jeg til rette slik at barna får uttrykke seg estetisk i etterkant av insektsjakten? Snakker vi om at alt levende bør respekteres? Og så videre...

Årets satsingsområde i Ståvi barnehage:

Vennskap og fellesskap

Hvorfor er dette viktig?

Vennskap og fellesskap i barnehagen fremmer trivsel og glede i lek og læring. Det er viktig for trygghet, selvfølelse og identitet. Det gjør oss mer robuste og er dermed et viktig virkemiddel i forebygging mot mobbing.

Ved å fremme vennskap og fellesskap opplever barna at de er betydningsfulle, at de blir sett av andre barn, de opplever glede sammen og får mulighet til å gi og motta støtte og omsorg.

Hva gjør vi?

Personalet legger tilrette for barns lek og samhandling. Vi hjelper barna til å forstå lekekodene slik at de kommer inn i leken på en positiv måte. Vi legger til rette for gode felles opplevelser som gjør at barna kan knytte bånd og danne vennskap.

Vi synliggjør hvert enkelt barn og jobber med respekt for mangfold og ulikhet. Vi er omsorgsfulle voksne som viser interesse for barna og lytter til det de forteller.

Vurdering av arbeidet

Personalet bruker forskjellige metoder for dokumentasjon. Vi bruker praksisfortellinger og deler erfaringer på avdelingsmøtene. Vi utarbeider nye planer med tanke på gruppesammensetning og barnas interesser.

BARNAS PSYKOSOSIALE MILJØ

Hvordan kan vi kjenne igjen mobbeatferd i barnehagen?

Kjennetegn på slik plaging er:

- Slåing, dytting og lugging
- Erting, bli ledd av, kalt dumme ting
- Ødelegger og gjemmer ting for hverandre
- Utestengning

Barnehagen skal være en helsefremmende og forebyggende arena.

I Ståvi barnehage har vi fokus på at leken skal være en god arena for alle. Vi må tilrettelegge for og skape vennskap mellom barn.

Hva gjør vi og hvordan:

- være sammen med barna slik at mobbing oppdages
- være nær nok til å se og høre (dele barna opp i grupper med få deltagere)
- være aktive, rause og engasjerte
- være tydelige rollemodeller og reagere raskt på uønsket atferd
- skape felles forståelse i personalet for hva mobbing og krenkende atferd innebærer på avdelingsmøter, personalmøter og diverse kurs
- snakke sammen og finne gode tiltak som støtter oppunder barns vennskap
- samarbeide tett med foreldrene
- følge Bærum kommunes «Plan for å sikre barna et godt psykososialt miljø» for å sikre at det arbeides kontinuerlig, langvarig og systematisk med barnas barnehagemiljø

OMSORG

En omsorgsfull relasjon er preget av lydhørhet, nærhet, innlevelse, evne- og vilje til samspill. Omsorg skal prege alle situasjoner i hverdagslivet og kommer til uttrykk når barn leker og lærer, i stell, måltider og påkledning. Omsorg i barnehagen handler om relasjonen mellom personalet og barna og om barnas omsorg for hverandre. Omsorg er nært knyttet til oppdragelse, helse og trygghet. Samtidig er omsorg en viktig forutsetning for barns utvikling, læring og danning. Det ligger mye omsorg i å gi barn varierte utfordringer og rom for meningsfulle aktiviteter. Barnehagen skal tilby et miljø preget av glede, humor, kreativitet og omtanke for fellesskapet.

God omsorg styrker barns forutsetninger:

- til å utvikle tillit til seg selv og andre
- til å bygge gode relasjoner
- til gradvis å ta større ansvar for seg selv, og fellesskapet
- til å utvikle sosial kompetanse som er et viktig bidrag i et livslangt læringsperspektiv

Hva gjør vi og hvordan:

Ny i barnehagen eller når barn bytter avdeling:

Personalet har ervervet kunnskap og erfaring om hva som skal til for å gi barn og foreldre en god start. Denne kunnskapen er nedfelt i en plan som skisserer ulike tiltak som gjennomføres systematisk:

- Invitere barnet til barnehagen sammen med foreldrene til barnehagen før oppstart
- La barnet få bestemme tempoet i «bli kjent»-prosessen – tilby en voksen av gangen
- Invitere barnet inn i lek sammen med barn som er støttende og trygge
- Vise glede og entusiasme i møtet med barnet
- Være undersøkende og nysgjerrige på foreldrenes kjennskap til barnet sitt
- Bygge på barnets erfaringer slik at barnet opplever mestring
- Være i nærheten av barnet slik at det opplever at vi reagerer raskt på barnets innspill og initiativ
- Å anerkjenne at hvert barn er unikt. Personalet må utvise fleksibilitet i møte med planens ulike tiltak og justere dem i takt med barnets behov.
- La barnet som bytter avdeling delta i en overføringsseremoni som innebærer at barnet flytter klær og sekken sin til garderobeplassen sin på den nye avdelingen. «Barn må gripe for å begripe»

Fleksibel dagsrytme:

Dagsrytmen i barnehagen regulerer når barna skal leke, delta på ulike aktiviteter, spise og hvile/sove. Samtidig opplever vi at vi må forholde oss til at enkeltbarnet kan være både sliten småsyk, sulten og utilpass på tider som ikke «passer inn i dagsrytmen vår» Personalet utviser derfor fleksibilitet og søker løsninger som støtter oppunder barnets behov der og da. For eksempel:

- Hjelp barnet å uttrykke eget behov ved å lytte, tolke situasjonen og sette ord på det du ser
- Være åpen og søkende i å finne egnede tiltak sammen med barnet
- Tilby mat eller drikke utenom fastsatte måltider
- Tilby et fang eller en sofa hvis barnet trenger å hvile seg litt

Omsorg i foreldresamarbeidet

Foreldrene er barnas nærmeste omsorgspersoner.

- Vi skal aktivt invitere foreldrene til å komme til oss med sine forventninger og ønsker for barnet sitt. Foreldre får mulighet til å spørre og påvirke gjennom å delta i enkle spørreundersøkelser, på foreldresamtaler og i SU.
- Foreldrene skal oppleve at personalets vilje og handling er til barnets beste.
- Vi er til stede og imøtekommende ved levering og henting hver dag.
- I tillegg til en foreldresamtale per barn hvert halvår, inviterer vi foreldre til samtale ved behov.
- Vi er raske til å snakke med foreldrene når vi ser at barnet har ulike behov og trenger spesiell tilnærming.
- Vi benytter oss av faginstanser utenfor barnehagen, slik at barnet får best mulig hjelp og støtte
- Vi veileder og gir råd basert på faglig og profesjonelt skjønn

Psykisk omsorg

Barna skal oppleve i ord og handling og at de voksne som er sammen med dem i barnehagen er tilstede for dem når de trenger det.

Barna skal oppleve voksne som er:

- Imøtekommende og varme
- Løsningsorienterte med utgangspunkt i barnets ønsker og behov
- Opptatt av å få tak i barnets perspektiv
- Tålmodige og som beveger seg i barnets tempo
- Fleksible, rolige og trygge i situasjonen
- Tydelige i ord og kroppsspråk
- Interesserte i å gi barn utfordringer
- Rause til å gi positive tilrop og kroppslige signaler når barnet øver og mestrer

Omsorg i kosthold

Måltidet i barnehagen skal være en sosial stund med gode samtaler. Vi setter av god tid slik at barna får både spist seg mette og snakket sammen. Måltidene har en viktig miljøskapende verdi og har betydning for blant annet helse, trivsel og læring. De lærer å kjenne på sult- og metthet og de opplever at vi liker ulike matvarer. De lærer å bli selvhjulpne, å samarbeide og dele med andre.

Hva gjør vi og hvordan gjør vi det?

- I Ståvi barnehage er det foreldrene som bestemmer hva barna skal spise i barnehagen. Barna har med seg matpakke til alle måltider. Barnehagen tilbyr melk til de som ønsker det.
- Barna deltar i forberedelser og under måltidet ut i fra alder og funksjonsnivå. De dekker på bordet, henter matboksen i kjøleskapet, heller drikke i glasset sitt, velger hva de vil spise fra matboksen, rydder av bordet og setter kopper og glass inn i oppvaskmaskinen.
- Barna er med på å skylle yoghurtbegre og melkekartonger og vi snakker sammen om hvorfor vi skal resirkulere og ta vare på miljøet vårt.
- De voksne spiser sammen med barna. Vi er bevisste på hva slags mat vi spiser og bruker måltidet til å snakke om at vi har forskjellig smak og forskjellige skikker knyttet opp til mat.
- Vi snakker sammen om maten vi spiser og hvorfor kroppen vår trenger sunn og næringsrik mat.
- Barna har faste plasser som gir trygghet og forutsigbarhet under måltidet
- Vi samarbeider med foreldrene og snakker sammen om barnas kosthold og gir veiledning ved behov.
- Når barna har bursdag sender foreldrene med noe ekstra godt til feiringen i barnehagen.

Omsorg i fysisk aktivitet

Barn opplever verden gjennom kroppen sin og opplever mestring gjennom å være i fysisk aktivitet. Mestring styrker selvbildet og gir mot til å søke nye utfordringer som man ikke overvinner på første forsøk. I Ståvi barnehage skal vi tilby varierte aktiviteter som fremmer bevegelsesglede, gir allsidig bevegelseserfaring, sanseerfaring og mulighet for læring og mestring. Dette er en viktig faktor i barns læring og utvikling. Naturområdene og nærmiljøet rundt barnehagene våre gir oss ulike opplevelser og utfordringer. Vi er bevisste på å veksle mellom lek, læring, utfoldelse, konsentrasjon og hvile. Dette er grunnleggende for fysisk og psykisk velvære.

Hva gjør vi og hvordan:

- Vi går på tur i variert terreng. Det er mye som pirrer barnas nysgjerrighet, som f.eks. insekt, pinner og steiner. Turene gir barna inspirasjon og påfyll i leken, nye erfaringer, god tumleplass og vi opplever mer flyt og glede i leken. Barna samarbeider og sammen finner de løsninger på utfordringer som dukker opp.
- Vi deler ofte barna i grupper med få deltagere når vi går på tur. Da kommer vi «tett på» enkeltbarnet slik at vi kan støtte oppunder barnets initiativ og undring der og da.

- Vi har faste tur-dager. Da kan barna være med i planleggingen og ha innflytelse og medbestemmelse omkring turmål og aktivitetene på turen. Rammene rundt turen må være kjent for barna slik at de vet hva som forventes av dem. Det kan være å pakke innholdet i tursekken, kjenne til enkle trafikkregler eller få velge hvem de skal holde i hånden når de går på fortauet. Vi må også være fleksible og kan gå på spontane turer i uteleketiden. Barna kan få gode ideer som krever at vi går utenfor porten i barnehagen.
- Vi går på tur i nærmiljøet og er bevisste på hvordan vi beveger oss som myke trafikanter. Vi voksne er gode rollemodeller. Vi går i rolig tempo og barna leier hverandre. Vi øver på å bruke sansene våre, vi stopper opp, lytter og ser til høyre og venstre før vi krysser en vei.
- Vi er ute i all slags vær hele året. Barna får mye erfaring i å bevege seg på ulike underlag. Snø, is, grus, asfalt, gress og vanddammer skal utforskes og mestres. De ulike årstidene gir barna muligheter til å trene opp styrke, smidighet, balanse og utholdenhet. Vi snakker mye om hvilke klær og utstyr vi trenger slik at vi holder oss varme og tørre.
- På utelekeplassen vår har vi småbyggverk, lekeapparater og klatrestativer som innbyr til fysisk aktivitet. Vi oppmuntrer barna til å prøve å gjøre nye ting og utfordre egne grenser. Det kan være å klatre til toppen i klatrestativet, prøve å sykle på en større sykkel, hoppe fra en stein, balansere på en kant eller tørre å løpe kjempefort.
- Vi voksne skal være gode rollemodeller, det betyr at vi er: aktive, deltakende og vi skal inspirere leken ved å tilføre nytt lekemateriell eller lekeideer.
- Vi legger til rette for at barna kan bruke kroppen sin aktivt inne. Små barn trenger mye tumleplass, og vi er så heldige at vi har tumlerom på hvert hus hvor barna kan utfordre kroppen sin. I blant rydder vi avdelingene for å gjøre plass til en hinderløype eller til en turnoppvisning inne. Garderoben kan eksempelvis fungere som en "svømmehall" hvor benken kan bli til et stupebrett. Skui-huset har også tilgang på gymsalen på Skui Skole som gir gode muligheter til gym-lek og kroppslig utfoldelse.

Progresjon i akebakken kan se slik ut:

1-2 år:

Den første aketuren ned en bakke kan være litt skummelt for et lite barn. Den voksne viser barnet hvordan akebrettet brukes. Hun følger barnet opp bakken og setter barnet på akebrettet og sørger for at han eller hun kommer seg trygt ned og får en god opplevelse. Med oppmuntring og mange gangers repetisjon kan barnet etter hvert klare å ake ned bakken selv.

3-4 år:

Barnet kan selv finne fram akebrettet, gå opp akebakken og sette utfor! Barna inviterer gjerne en voksen med på turen, og de voksne motiverer og gir støtte og deler gleden med barna.

5-6 år:

Barna utfordrer seg selv i større grad med å finne alternative måter å ake på. Barna samarbeider og lager akebrett-tog, sklir baklengs og i brattere bakker. De utfordrer seg selv gjennom å sitte på huk eller stå på brettene. De voksne er gode rollemodeller gjennom å heie på barna, sitte på akebrettene, ler sammen med dem og støtter der det er behov.

DANNING

Barn må utfordres og gis muligheter til å utvikle kunnskaper og ferdigheter de trenger for å mestre leken og være i samhandling med andre. De trenger støtte, veiledning og korrigerende for å handle omsorgsfullt og gjøre etisk begrunnede valg. Gjennom lek og samspill lærer barna og dannes som mennesker. Gjennom danning legges grunnlaget for barnets allsidige utvikling.

Sosiale ferdigheter er grunnleggende for å fungere godt i samfunnet. Barna trenger hjelp og støtte til å utvikle positive relasjoner til andre mennesker og opparbeide evnen til å følge regler og normer for akseptabel adferd.

Sosial kompetanse handler om:

Samarbeid: Kunne dele, hjelpe, følge beskjeder og regler.

Empati: Å se en sak fra andres perspektiv og forstå hvordan andre har det, vise omtanke og respekt for andres følelser og synspunkter, innlevelse og medfølelse.

Selvhevdelse: Å kunne hevde egne meninger og rettigheter på en tydelig og positiv måte. Ta initiativ, presentere seg og kunne stå i mot gruppepress.

Selvkontroll: Å kunne bringe følelser under kontroll, klare å vente og handle positivt selvhevdende.

Ansvarlighet: Holde avtaler, vise respekt for andre.

Hva gjør vi og hvordan:

Dele og vente på tur

0-2-åringer

- Vi støtter barna ved å vise betydningen av å vente på tur og dele leker. *»Nå er det Petters tur, etterpå er det din tur. Vi kan vente sammen».*
- Vi setter ord på hvorfor vi skal dele.
- Vi hjelper barna til å gjennomføre delingen
- Vi anerkjenner at de har lyst til å leke med den samme leken.

3-4-åringer

- Vi snakker sammen og reflekterer over betydningen av å dele
- Vi støtter barna til å låne bort sine egne leker de har med seg til barnehagen
- Vi anerkjenner barnas følelser dersom det oppstår uenighet om hvem som skal ha leken.
- Vi er positive til å prøve ut barnas egne forslag til løsning
- Vi viser enkle rollespill for barna og snakker sammen om det vi så
- Vi leser små fortellinger om temaet og snakker sammen om det vi leser

5-6-åringer

- Vi støtter barna i å være aktive til finne løsninger sammen når uenighet oppstår. Det betyr at de voksne må holde tilbake egne forslag og gi barna tid og rom til å tenke selv.
- Vi inviterer til samtale og reflekterer sammen over om det er alltid slik at den som er raskest, størst og sterkest skal få ha leken først? Hvordan er det for det barnet som ikke når fram til sykkelen fort nok? Hvis vi har 3 lange spader og det er 5 barn som vil ha dem, hva gjør vi da?

- Vi støtter barna i å ta hverandres perspektiv og sette seg inn i andres tanker og følelser gjennom å lage tankekart, lese bøker om temaet og spille rollespill. Vi ser på ulike filmer som synliggjør akkurat det tema vi vil at barna skal ha fokus på.
- Vi lager aktiviteter som hjelper barna å reflektere og finne måter å dele på: *Hvordan skal vi dele et eple mellom 7 barn? Vi har 3 kopper, men 5 barn er tørste. Hvordan får alle i seg drikke? Barnehagen har bare 2 husker. Det er ofte lang kø og mange småkrangler mens de venter på sin tur. Hvordan kan vi dele på huskene og slutte å krangle i køen?*

Selvkontroll

Vi lager rollespill hvor barna blir utfordret på «Hva ville du ha gjort?», «Gode valg/dårlige valg». Snakke om situasjoner som kan oppstå, og spille forskjellige reaksjoner som er «gode» eller «dårlige». Bruke konkrete, tegninger eller andre metoder for å gjøre det både morsomt og lærerikt. Målet er å få barnet til å forstå at det i noen situasjoner er bedre å ha selvkontroll enn å være impulsiv i møte med andre.

Selvhevdelse

Støtte og rose barnet når det øver og prøver nye ferdigheter. «Flott, jeg ser at du prøver». Gi spesifikk ros: «så god du er til å hoppe tau, nå kan du hoppe mange ganger uten å stoppe» Vi støttet oppunder barnet gjennom å fokusere på hva barnet mestrer og gjennom å oppfordre barnet til å vise seg frem i barnegruppen.

LEK OG LÆRING

Leken er barnas livsform og læringsform. Leken er først og fremst barnas måte å være på og har en egenverdi i seg selv.

Når barna leker kan de oppleve en følelse av å miste tid og sted. Leken kan bringe barna av sted til en "annen verden". Et bord kan eksempelvis transformeres til en bil, et fly eller et hus med to etasjer. Når barna går inn i en slik lekeverden kan det gi dem en opplevelse av flyt og magi. Gjennom leken kan barna oppleve glede, frihet og fravær av forventninger om å gjøre riktig. Leken kan også utfordre barna og bringe med seg erfaringer med å forhandle, ta hverandres perspektiver, de kan også få erfaringer med maktforhold.

Det er et overordnet mål at barna i barnehagen opplever å være med i lek og sosialt felleskap på egne premisser og på sitt nivå. For å få dette til er vi opptatt av voksenrollen og at vi bygger nære relasjoner og gir barna støtte i deres leke- og læringsprosesser.

Leken kan stimulere alle sider ved barns utvikling. Dette gjelder både språklig, sosialt, emosjonell, mental og motorisk utvikling. Et godt lekemiljø hvor barna føler seg trygge og får delta i lekende felleskap er det beste fundamentet for læring.

Hva gjør vi og hvordan:

Vi bygger nære relasjoner til barna

- Vi bruker tid sammen med og er fysisk nær barna
- Vi lytter til barna og bekrefter det vi ser og hører
- Vi viser interesse og nysgjerrighet for det barnet er opptatt av
- Vi deltar i barnas lek
- Vi gir støtte i leken slik at barnet opplever mestring og utvikling.
- Vi anerkjenner barnets følelser og opplevelser
- Vi ler og tuller sammen med barna
- Når barna er trygge og er omgitt av nære relasjoner er det lettere å leke og lære

Vi er tilstedeværende og aktive voksne

- Hvert barn er unikt og trenger en raus og trygg voksen for å støtte og veilede barna i leken.
- Vi er voksne som igangsetter og inspirerer leke og læringsprosesser.
- Vi er voksne som tar oss tid til å stoppe opp og undre oss sammen med barna over det de er opptatt av. For eksempel kan det å løfte på en stein gi grunnlag for et lengere leke- og læringsprosjekt om meitemark og biller.
- Vi er voksne som tilbyr lekemateriell som støtter opp under barnas interesser.
- Vi er voksne som setter ord på det som skjer.
- Vi er voksne som skjærer god lek for unødvendige avbrytelser

- Vi er voksne som reagerer raskt på uønsket atferd og veileder barna til å finne gode handlingsalternativ.
- Vi er voksne som setter av tid til gode samtaler med barna og tar barnas spørsmål på alvor.
- Vi er voksne som har fokus på mestring og utvikling.
- Vi er voksne som er fysisk nær nok til å støtte, hjelpe og veilede når det trengs.
- Vi er voksne som stiller åpne spørsmål slik at barna kan reflektere over det de erfarer og medvirke i sin egen lek og læringsprosess.

Vi gir barna tid og plass slik at den gode leken utvikler seg.

- Vi ønsker å være fleksible i forhold til fastlagte planer når vi ser det oppstår noe spennende som fanger barnas oppmerksomhet.
- Leken kan oppstå når som helst og hvor som helst. F.eks. i garderoben eller på badet.
- Det er viktig at vi er oppmerksomme slik at vi kan følge opp barnas lekeinitiativ og signaler. I blant må temasamlinger legges bort for å gjøre plass til gå i dybden på noe spennende som har oppstått her og nå. Det er NÅ som gjelder.
- Dette krever at vi er oppmerksomme på barnas leke og læreprosesser.

Vi deler barn inn i lekegrupper:

- Når vi er nære og støttende voksne og har fokus på mestring og glede, utvikler barna ulike sosiale ferdigheter som de trenger for å være i god lek med vennene sine. Barna lærer å vente på tur, lytte til andre og bidra med egne innspill og ideer.
- I små grupper tør barna utfolde seg og prøve ut roller og ferdigheter som er ukjente for dem.
- I små grupper blir det enkelte barn hørt, lyttet til og kan lettere korrigere og endre atferd og handlinger
- Den voksnes rolle er å lytte og bidra med støtte slik at leken oppleves god for alle.

I løpet av førskolealderen skjer det en enorm utvikling i hvordan barna leker og lærer.

Gjennom rolleleken får barna bruke fantasien, prøve å feile, mestre, øve oppmerksomhet, konsentrasjon – og lære seg nye ting. Gjennom rolleleken etterligner barna de voksnes verden og prøver ut ulike roller i tur og orden. Den gir verdifull kunnskap om verden.

Progresjonsplan i rolleleken

0-2-åringer

- Vi ler mye og ofte
- Vi observerer, lytter, tolker og ordsetter for barna
- Vi gir barna fellesopplevelser og erfaringer gjennom å fortelle små historier, synge og tulle med ord og uttrykk.
- Vi inspirerer barna i leken gjennom å smake på ”mat” vi får servert
- Vi er aktive voksne som stiller spørsmål og utvider leken for barna. *”Takk for kaffen. Det var varmt. Jeg må blåse på. Kan jeg få mer kaffe?”*
- Vi gjentar lekehandlinger og utvider barnas begreper gjennom å bruke konkrete og friste barna til å prøve selv.
- Vi følger barnas initiativ og hjelper dem til å holde fokus og fremdrift
- Vi har utkleddingstøy tilgjengelig
- Vi gir barna mulighet til å leke med ulike elementer som vann, snø, is, sand og leire.
- Vi dramatiserer enkle eventyr og sanger

3-4-åringer

- Vi ler mye og ofte
- Vi reflekterer og undrer oss sammen med barna med utgangspunkt i det de er opptatt av
- Vi legger til rette for ”late som” lek og går inn i roller som barna deler ut.
- Vi setter ord på det som skjer i leken her og nå: «Hva slags pålegg vil du ha på denne brødskiven?» Barna blir utfordret til å tenke, reflektere og være deltagere i leken.
- Vi utvider rolleleken gjennom å fylle på med lekemateriell og utstyr som bringer dem videre. Det kan være mere avanserte byggemateriell, utkleddingstøy som passer til rollene som lekes ut, små bøttestylter til å balansere på osv.
- Vi endrer og utvider lekesonene og er rause med hvordan inventar brukes i leken. Duploklosser kan være god spagetti og stolene og bord kan brukes til hyttebygging.
- Vi har utkleddingstøy tilgjengelig
- Vi gir barna fellesopplevelser og erfaringer slik at de skal ha like muligheter til å mestre å forstå det som skjer i leken.

5-6-åringer

- Vi ler mye og ofte
- Vi reflekterer sammen med barna og stiller åpne spørsmål
- Vi gir barna fellesopplevelser og erfaringer slik at de skal ha like muligheter til å mestre å forstå det som skjer i leken.
- Vi er fleksible og endrer barnas lekesoner og innemiljø underveis i barnehageåret
For eksempel: Ommøblere og flytte på inventar, gå på tur inne med sekker og yttertøy. Gå på ski i garderoben. Ta med malesaker på tur eller lese høyt i sandkassen.
- Vi skjermes leken slik at barna får mulighet til å miste tid og sted
- Vi innreder lekesoner med barna som aktive deltakere
- Barnas ideer skal være førende for tema i leken
- Vi gir barna ansvar for å ta vare på lekemateriell, utstyr og inventar gjennom å rydde på plass når leken er ferdig.
- Vi har utkleddingstøy tilgjengelig.

- Vi lar barna få frihet til å sette i verk lekeideer de får gjennom å hente vann hvis de trenger det, hente div. utstyr utenfor avdelingen eller være med i planleggingen og utviklingen av et prosjekt.

Barn lærer med og gjennom kroppen sin. Motorisk / fysisk mestring er med på å utvikle et godt selvbilde. Vi tilbyr barna lek og opplevelser der barna er fysisk aktive og opplever glede gjennom mestring og felleskap.

Progresjon i motorisk lek

0-2-åringer

De yngste barna trenger god plass til å utfolde seg og bruke kroppen sin aktivt gjennom store deler av barnehagedagen.

- Innrede avdelingen slik at barna kan løpe, hoppe, rulle og bruke kroppen sin innendørs.
- Være positive voksne som ser muligheter i allslags vær
- Oppfordre barna til å prøve seg på nye ting ved selv å være en læremester og tydelig rollemodell
- Ake på akebrett og sitte på en liten sykkel
- Leke og skli i det minste klatrestativet
- Bevege seg i ulendt terreng
- Benytte elementer i naturen som lekemateriell
- Ta med formingsmateriell og bøker utendørs

3-4-åringer

- Utfolde seg i gymsalen
- Gå lengere turer
- Utforske og balansere, leke/klatre/bevege seg i det store klatrestativet
- Leke på lekeplasser i nærområdet på og i skogen
- Tilby fysisk aktivitet som krever koordinasjon og samarbeid
Hoppe tau, Haien kommer, Sisten, Gjemsel, Stiv heks
- Gå på ski, skøyter og ake på akebrett

5-6-åringer

- Tillate risikolek gjennom at barna utfordrer seg selv og kjenner på egne grenser og begrensninger
- Utfolde seg i det store klatrestativet. Henge opp ned, skli ned stangen på ulike måter, trekke seg opp med armene og balansere ned sklia
- Gå på lengre turer og i variert terreng som utfordrer barnet fysisk
- Tilby fysisk aktivitet som krever koordinasjon og samarbeid
Hoppe tau, Haien kommer, Sisten, Gjemsel, Rødt lys, Slå på ring, Hoppe paradiset
Gå på ski og skøyter

Vi svarer: «Ja, hva tror du det er?»

- Gi barna tid til å komme med egne synspunkter og tanker.
- Gjøre barna oppmerksomme på skriftspråket vårt gjennom å introdusere dem for bokstaver tidlig i førskolealderen. Vise dem navnet på matboksen, på plassen i garderoben og peke på gjenstander som har samme forbokstav som barnet.
- Invitere barnet inn i skriftspråket gjennom å oppmuntre dem til å skrive bokstaver og hjelpe dem til skrive ned enkle fortellinger og ordsette det de tenker eller formidler i tegninger.
- Dele barna i grupper med få deltagere. Små grupper gir barna god anledning til å ytre seg, bli hørt, lytte til andre og den voksne kan støtte oppunder og veilede underveis.
- Bruke avdelingsmøter, ledermøter og planleggingsdager til å reflektere over hvordan vi skal tilrettelegge for et rikt språkmiljø for alle barn i barnehagen.
- Søke råd og veiledning hos eksperter utenfor barnehagen når vi opplever at barnet ikke utvikler språket sitt som forventet eller når vi trenger inspirasjon til nye språktiltak.

Eks. på progresjonsplan for samlingsstund om «Bukkene Bruse»

1-2 åringer	3-4 åringer	5-6 åringer
<p>Fortelle en kortversjon av eventyret med konkreter.</p> <p>Bruke stemmen for å øke/minske dramatiseringen i fortellingen (lav, høy, skummel, glad, lettet, engstelig)</p> <p>La barna leke med konkretene</p> <p>Mange repetisjoner</p>	<p>Lese boka og vise bildene. Bruke konkreter</p> <p>Dramatisere/leke eventyret både på avdelingen og ute</p> <p>Begrepsinnlæring: størst, mellomst, minst, først, i midten, sist, foran, bak, over, under</p> <p>Tall og mengdeforståelse</p> <p>Sangen om Bukkene Bruse.</p> 	<p>Lese «Bukkene Bruse i badeland» og «Bukkene Bruse vender tilbake».</p> <p>La barna dikte sitt eget eventyr om Bukkene Bruse.</p> <p>Hvert barn lager sin egen Bukkene Brusebok med tegninger og bokstaver.</p> <p>La barna dramatisere/leke eventyrene.</p> <p>Fremføre eventyret i barnehagen</p>

BARNES MEDVIRKNING

FNs barnekonvensjon artikkel 12: «Barnet har rett til å si sin mening i alt som vedrører det, og barnets meninger skal tillegges vekt. Barns mulighet for medvirkning har betydning for barnets relasjon til seg selv og til omgivelsene» (Barnehagemeldingen 2015-2025 s. 6).

Barnas ulikheter er en ressurs i barnehagen. Mangfoldet de er en del av hjelper og støtter oppunder en gryende forståelse av å være en del av et demokrati. Medvirkning handler om å bli hørt, men også om å ta hensyn til andres meninger. Enkeltbarnet skal oppleve at det er verdifullt og at det hun kommer med av innspill og ideer er viktig for helheten og fellesskapet.

«Barns rett til medvirkning krever rom og tid for å lytte og samtale. Den pedagogiske virksomheten må organiseres og planlegges slik at det gis tid og rom for barns medvirkning. Slik kan barn bli motiverte til å påvirke sin egen hverdag i barnehagen, barna må erfare tydelige og ansvarsfulle voksne som tar hensyn til hele gruppen.» (Rammeplanen s.14)

Hva gjør vi og hvordan:

- Barna får i stor grad velge lek og aktiviteter etter eget ønske.
- Barna skal respekteres for sine følelser og være trygge på at de får støtte og hjelp i møte med seg selv og andre. Vi er fysisk nær slik at vi kan hjelpe barnet med å forstå egne reaksjoner der og da. Vi setter ord på det vi hører, tolker og ser av kroppslige uttrykk hos barnet. Det hjelper barna å sortere, forstå og gjenkjenne hvorfor de reagerer slik de gjør.
- Uenigheter oppstår barna imellom. Vi inviterer barna med på å finne gode løsninger slik at de skal oppøve evnen til klare seg selv i møte med andre. Vi stiller åpne og undrende spørsmål. Hva har skjedd her? Hva synes du vi skal gjøre nå? Hva tenkte du når?
- Vi øker barnets evne til selvstendighet gjennom å: Vente med å gi direkte hjelp, la barnet lære i eget tempo og heie på /oppmuntre barnet underveis.

Petter kommer løpende ut fra avdelingen og roper med rungende glad stemme til alle på utelekeklassen: «Jeg har tørket meg sjæl!»

Anne forteller til mamma i garderoben ved henting: «I dag fikk jeg skjære frukt. Jeg klarte ikke en gang å skjære meg i fingeren»

- Barna skal oppleve at vi er der når de trenger oss:

På utelekeklassen: Marit (4 år) kommer løpende bort til Siri (assistent) som bygger sammen med Hilde og Truls i sandkassen. «Du må komme Siri, Per er lei seg» Siri snur seg mot Marit og sier: « Så fint at du henter meg Marit, Hvor er Per?»

Vårt fokus som voksne skal være lyttende, imøtekommende og handlende.

- Voksne skal være deltagende i lek og aktiviteter. Barna skal oppleve voksne som respekterer og lytter til barnas innspill og ideer. Vi må ha forståelse for at vi av

og til må legge til side planer og opplegg slik at vi kan fokusere på barnas interesser og lærelyst der og da.

Vi er på tur og på ukeplanen skal vi være på utkikk etter vårens første hestehov. Barna oppdager at det ligger mye søppel i veikanten og vi begynner å undre oss over hvorfor det ligger der og ikke i søppelkassen. Vi glemmer hestehoven og får mange kloke refleksjoner omkring hva som er søppel, hvor vi skal kaste søppelet og at søppel kan gjøre skade på naturen.

Medvirkning handler bl.a. om barns rett til å bestemme om de vil:

- bli fotografert
- være med på leken
- bli vasket og stelt av «hvem som helst» i barnehagen
- henge opp det barnet tegner/maler/lager på veggen på avdelingen
- spise mat som byr dem i mot
- være med i planleggingen av en aktivitet
- vise frem noe de kan, i samling eller på foreldrearrangementer i barnehagen

Hvordan sørge for at barna deltar i vurderingsarbeidet:

- De yngste barna: Se etter og kartlegge barnas interesser og ønsker gjennom systematisk observasjon.
- Spørre barnet/barna hva de har lyst til i forkant av planleggingen.
Metode: tankekart
- Spørre og være interessert i hva barna er opptatt av og hva de kan bidra med.
Metode: Tankekart
- Spørre barna i etterkant hva de syntes om aktiviteten slik at vi kan høre deres tanker og ta i bruk deres erfaringer og ønsker.
- Metode: Tankekart
- Vise i handling at barnas ønsker, tanker og innspill er verdifulle og viktige.

LIKESTILLING OG LIKEVERD

Likestilling og likeverd er sentrale verdier i samfunnet. I Ståvi barnehage er alle like mye verdt og alle har rett til å være seg selv:

Verdiene skal gjenspeile seg i det arbeidet som utføres i barnehagen slik at alle skal få like muligheter til en god utvikling og trivsel i barnehagen.

Hva gjør vi og hvordan:

Personalet skal være bevisst på egne holdninger i møte med barn og foreldre.

- Vi bruker praksisfortellinger, hverdagshendelser som illustrerer og beskriver hvordan vi handler og opptrer i ulike situasjoner. Praksisfortellingene er utgangspunkt for refleksjon når vi samles til avdelingsmøter og planleggingsdager. Dette er et godt verktøy for å bevisstgjøre våre egne holdninger i møte med barn, foreldre og hverandre.
- Vi ser på barnas ulikhet som en verdi og viser åpenhet, varme og respekt i møte med dem. *"Så godt det er å se deg i dag."* eller *"Jeg gleder meg til å være sammen med deg i dag!"* er utsagn som gjør godt i møte med barnehagen om morgenen.
- Vi skal møte alle foreldre med åpenhet, varme og skape interesse for det som skjer i barnehagen. *"Kom inn å se hva Petter har bygget sammen med Kari"* eller *«I dag har Petter hatt det gøy sammen med Nina. De har gravd tunnel i sandkassen og blitt våte fra topp til tå»*
- Vi er nysgjerrige på barnas hjemmemiljø slik at vi blir best mulig kjent med barna og kan støtte opp under deres erfaringer og opplevelser. Vi spør barn og foreldre hvilke tradisjoner de markerer og hvordan de gjør det.
- Vi snakker respektfullt og anerkjennende om ulike måter å leve på og viser i handling at det er mange måter å leve på. (FORUT/Barn i Nepal, storfamilie/kjernefamilie, enebarn/søskenflokk)
- Vi besøker ulike trossamfunn slik at vi kan lære om og forstå ulike levesett og livssyn som er representert i barnegruppene våre.

Vi skal gi gutter og jenter like muligheter til å delta i alle aktiviteter i barnehagen.

- Vi støtter oppunder barnas interesser ved å tilby dem lekemateriell som fanger deres interesser.
- Vi utfordrer barna til å utvide sine interesser og aktiviteter gjennom å friste dem til å prøve nye ting og heie på dem underveis.
- Vi anerkjenner at barn lærer i ulikt tempo gjennom å lage fleksible planer og repetere aktiviteter/handlinger etter barnets individuelle behov.
- Vi utfordrer det tradisjonelle kjønnsrollemønsteret gjennom å vise barna i ord og handling at barnets kjønn ikke bestemmer eller begrenser hvem som kan være med i leken eller på aktiviteten. Jenter skal utfordres og trygges til i større grad å klatre, delta i risikolek og konstruksjonslek. Gutter skal i større grad fristes til å delta i typiske bordaktiviteter, delta i samtaler og til å kle seg ut som prinsesser eller andre typiske jenteroller.
- Vi hjelper barna til å respektere hverandre og tolerere hverandres ulikhet. Dette gjør vi ved å være nær og sette ord på det som skjer i samspill og lek slik at barna har mulighet til å forstå hverandre. Når et barn gråter kan vi si: *"Jeg tror Petter gråter fordi han gjerne ville huske sammen med deg, er det plass på husken til to?"*

eller ”Jeg så at Marit tok spaden din for å hjelpe deg med å grave. Kom, skal vi sammen finne en spade til henne så kan dere grave sammen”.

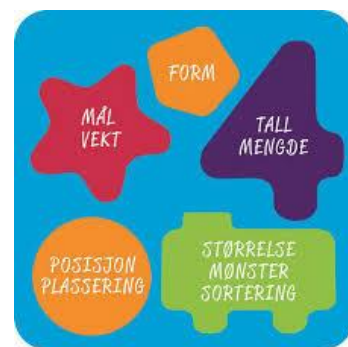
- Vi skal reagere raskt på uønsket atferd og søke å gjenkjenne og sette ord på barnas følelser som skjuler seg bak atferden. Vi skal ALLTID gi trøst og omsorg.
- Vi deler ofte barna inn i grupper med få deltakere. Når barna er sammen i små grupper, ser vi at de blir inspirert av hverandre og tørre å utfordre seg selv. De utøver større raushet ovenfor andre, og tør i langt større grad prøve på nye ting.

REALFAG UNDRING OG GLEDE KNYTTET TIL MATEMATIKK OG NATURFAG:

Barnehaagemeldingens kompetanseplan for perioden 2015 – 25 beskriver satsningsområdene i kommunens barnehager. Et av fokusområdene er realfag.

Målet med å arbeide med realfag er at alle barn skal oppleve undring og glede knyttet til matematikk og naturfag. Dette vil vi kunne oppnå ved å gi barn ulike opplevelser fra lek med tall og former, og gjennom å stimulere til barns glede over naturen og skape undring over naturens mangfoldighet.

Vi har i mange år jobbet med å utvikle barnas matematiske kompetanse gjennom å gi barna ulike erfaringer og la de selv forske og prøve seg på ulike aktiviteter. Den voksne stimulerer barnas interesse og deltagelse gjennom å stille åpne spørsmål og flette realfag inn i lek og hverdagssituasjoner.

Hva gjør vi og hvordan:

- Finner vi en død mus på veien, tar vi oss tid til å studere den og undre oss over hva som kan ha skjedd. Vi ser på musa og snakker om at den er liten, er rund i formen, har 4 bein og 2 ører.
- Når barna kjører bil gjennom skrånstilte rør som er montert på en vegg eller lager tak av madrasser på hytta de har bygget kan de undre seg over fysiske fenomen som akselerasjon og tyngdekraft
- Barna blir utfordret til å bevege seg fysisk under, over, inni og rundt gjenstander ute og inne. De erfarer at de må strekke seg etter det som er høyt opp på hylla, og bøye seg ned når bilen ender under en stol. De lærer om plassering i rommet og å beregne avstander gjennom å selv være aktive deltager i sitt eget lekemiljø.
- Vi teller hverandre når vi sitter i samling, i garderoben og når vi er på tur. Vi synger sanger og ramser vers hvor rekkefølge og tallbegrepene «drilles inn».
- Barna lærer begrep som foran, bak, midt på og nest sist når de stiller opp i kø foran vasken eller går på tur med barnehagen i lang rekke.
- Vi forsker på hva som flyter på vann og undrer oss over hva som skjer når en nål kan flyte og en stein synker med et plask.
- Regnvær utnyttes til det positive! Gjennom lek med vann får barna erfaring med måling og matematiske begrep som lite, mye, stor, liten, fullt og tomt.
- Barna møter begrepene sortere, systematisere og klassifiserer når de leker med og rydder klosser, perler og melkekorker etter farge, størrelse og type.
- Når vi spiller ulike spill får barna øve på å kaste terning, telle seg frem til riktig antall plasser på brettet og sette sammen ulike brikker (mønster) til et hele/puslespill.

I barnehageåret 2017-18 skal vi fortsette med å stimulere barnas naturlige interesse for dette området. Foreldregruppen har donert en gavesjekk som vil bli brukt til innkjøp av materiell som kan være til hjelp i denne satsningen.

MILJØARBEID

Ståvi barnehage fikk «GRØNT FLAGG» i 2014.

Grønt Flagg er en internasjonal miljøsertifiseringsordning rettet mot barnehager og skoler. Formålet med Grønt Flagg er å sikre bærekraftig utvikling gjennom miljøopplæring. Vi tror at miljøbevisste barn blir miljøbevisste voksne. Gjennom miljøarbeidet bidrar barnehagen også til at Bærum er en klimaklok kommune.

Hva gjør vi og hvordan:

- Gjennom studier, prat, litteratur og bilder/ videofilm, læres dette i aldersinndelte eller små grupper. Her har vi hjelpemidler som Svanhild, Blekkulf, videoer om gjenvinning av glass og metall. Vi snakker med barna om resirkulering – hva kan bli til hva?
- Alle barn skal lære hva avfall er og hvordan vi sorterer det i barnehagen og i området nær barnehage-husene.
- Barnehagen sorterer avfall etter Bærum kommunes retningslinjer (restavfall, papir, plast, glass og metall) og blir kjent med og følger nye rutiner for håndtering av matavfall
- Barna skal lære symbolene for avfall.
- På utflukter skal barna bli vist eller selv legge merke til avfall, som ikke hører hjemme på vei eller i naturen. Vi plukker det opp og kaster avfallet på riktig sted. Tomflasker vi finner tar vi med og panter.
- Vi deltar i Rusken-aksjonen
- Vi skal besøke en butikk for salg av brukte ting fra Isi miljøstasjon.
- Vi skal besøke Isi gjenvinningsstasjon
- Barna skal lære at vi ikke «sløser» med tegneark
- Vi takker ja til papir gitt fra bedrifter / foreldre.
- Vi leker med gjenbruksmateriell og gjenbruger små papp- og papirbiter

Progresjon i arbeidet:

1-åring: Ser, lukter og kjenner på det vi kaster

2-åring: Navngir det som blir kildesortert

3-åring: Kunne kildesortere i barnehagen
Navngir det som blir kildesortert

4-åring: Kunne kildesortere i barnehagen
Vet hva det vi kaster kan gjenvinnes til.
Har besøkt Mølla gjenvinningsbutikk.

5-åring: Kildesorterer plast og papir inne og ute i barnehagen.
Barna leverer barnehagens glass og metall på gjenvinning stasjonene, som finnes rett i nærheten.
Besøker Isi avfallstasjon for å se hva som skjer med alt vi kaster.
Handle spill, bøker, leker til barnehagen i Mølla bruktbuikk.

TRAFIKK

Bærum kommune sertifiseres som «Trafikksikker kommune» i samarbeid med Trygg Trafikk.

I barnehagen jobbes det med trafikkopplæring gjennom hele året, og vi har et ekstra fokus i Trafikk-uka. Målet er å utvikle gode og bevisste grunnholdninger til trafikk. Gjennom Tarkus, en hånddukke/beltedy fra Trygg trafikk, møter barna ulike situasjoner som kan oppstå i trafikken.

Progresjonsplan for trafikkopplæringen i Ståvi barnehage:

1-2 åringer	3-4 åringer	5-6 åringer
<p>Bli trygg på de voksne, seg selv og hverandre.</p> <p>Bli kjent med Tarkus og vennene hans.(hånddukke fra Trygg Trafikk)</p> <p>Bli kjent med kroppen sin</p> <p>Øve på og lære en del begreper som gå – stå, opp – ned, fort – sakte.</p> <p>Lære navn på kjøretøy: bil, buss, traktor, lastebil.</p>	<p>Utvide ordforrådet relatert til trafikk og skal forstå begreper som: kjøretøy, trafikanter, veibane, fortau, skilt</p> <p>Bruke sansene: synet(farger rødt, gult, grønt lys), lukte, lytte, bevegelse(leke og øve med disse)</p> <p>Barna skal ha tilpasset begrepstrening i et litt større trafikkbilde (veikryss, trafikklys, gå langs en vei med og uten fortau).</p> <p>Bli kjent med sikkerhetsutstyr.</p> <p>Lære at en aldri må løpe etter en leke/ball som havner i kjørebanelen.</p> <p>Hvordan oppfører vi oss på bussholdeplassen.</p> <p>De skal øve på konsentrasjon og å bruke sansene.</p> <p>Ha mer praktiske øvelser/trening i hvordan gå langs en vei.</p> <p>Regelen stoppe, lytte, se skal innøves godt</p>	<p>I tillegg til begrepstrening og konsentrasjonstrening skal barna reflektere mer over egen rolle i trafikken.</p> <p>Samspeillet mellom forskjellige trafikanter og faremomentene i trafikksituasjoner.</p> <p>Trene på å gå langs en vei, observere og vise oppmerksomhet.</p> <p>Lære riktige holdninger til bruk av sikkerhetsutstyr.</p> <p>Bli klar over egne begrensninger.</p> <p>Sansetrening med større krav til lytteøvelser (eks. hvor kommer lyden fra?)</p> <p>Kunne samtale om trafikksituasjoner, opplevelser på tur, gjøre egne erfaringer.</p>

BARNEHAGEN SOM KULTURARENA

I Ståvi barnehage er vi opptatt av nærmiljøet vårt, det vil si alt som er i gangavstand fra Borkenhagen – og Skui-huset.

Ved å ha utflukter i området får barna en naturlig kjennskap og tilhørighet der bor. Omgivelsene innbyr til lek, læring og kreativ utfoldelse i skog, mark og på lekeplasser.

Barna blir også kjent med de kulturhistoriske stedene, som det er mange av i vårt område. På en lettfattelig måte lære vi dem historien om severdigheten.

Det er et mangfold av muligheter, så vi må prioritere forskjellig fra år til år og i dette arbeidet tar vi hensyn til barnets alder, utvikling og forståelse.

Her er noen av valgmulighetene:

- Gulveisen (kommuneblomsten)
- Skuibakken hoppanlegg
- Tanum kirke / Bryn kirke
- Kalkovnen på Ringi
- Isi gjenvinningsstasjon og Mølla bruktbuikk
- Ulvegraven på Isi
- Skui, Emma Hjort skole og Vøyenenga skole
- Idrettsanleggene Kirkerudbakken og på Skuisletta
- Barnehagene Kirkerudbakken, Hornienga og Berghoff.
- Sansehuset på Emma Hjort
- Arbeidsplasser i nærmiljøet
- Bjørum, Horni, Ståvi, Kveise gård
- Moskéen på Skui
- Biblioteket i Sandvika

Eks på progresjonsplan for GULVEISEN

1-2 åringer	3-4 åringer	5-6 åringer
<p>Vi ser på: Farge, lukt og utseende</p> 	<p>Vi studerer blomstens detaljer: Blomsten, antall blader, bladenes form og lukt. Kan den spises? Er den giftig? Vi gjenskaper blomsten med ulike formingsmaterialer</p>	<p>Vi tar bilder av blomsten og finner ut hvor den trives best. Hvor høy er den? Vokser den alene eller sammen med andre Gulveiser? Vi dikter en sang om Gulveisen eller kanskje et dikt eller et eventyr?</p>

OVERGANG FRA BARNEHAGE OG SKOLE

Barnehagen skal, i samarbeid med skolen, legge til rette for barns overgang fra barnehage til 1. klasse og skolefritidsordning (SFO). Dette skal skje i nært samarbeid med barnets hjem.

Målet er å sikre gode overganger og styrke sammenhengen i opplæringen for barn og unge i Bærum kommune.

Høsten 2017 er Bærum kommune i gang med å lage nye rutiner for overgangene i opplæringsløpet som skal følges av alle barnehagene og skolene.

Hva gjør vi:

For å sikre en god overgang til skolen tar vi utgangspunkt i årets barnegruppe når vi planlegger hva som skal vektlegges det siste året før skolestart. Planene kan derfor variere noe fra år til år. Det gjennomføres også aktiviteter som er blitt tradisjoner som barna ser frem til å være med på.

- Brannvernopplæring
- Skolestartergrupper
- Besøk på Sæteren gård i desember
- Koropptreden i Sandvika med alle skolestartere i Rykkinn område
- Miniskoledag e.l. på barnas skoler
- Avslutnings-seremoni på sommerfesten

TRADISJONER I STÅVI BARNEHAGE

August – Desember

- Besøk av fjorårets skolestartere
- Brannvernuke
- Markering av FN-dagen
- Lyktefest / Refleksløype
- Lucia
- Nissefest

Januar – Juni

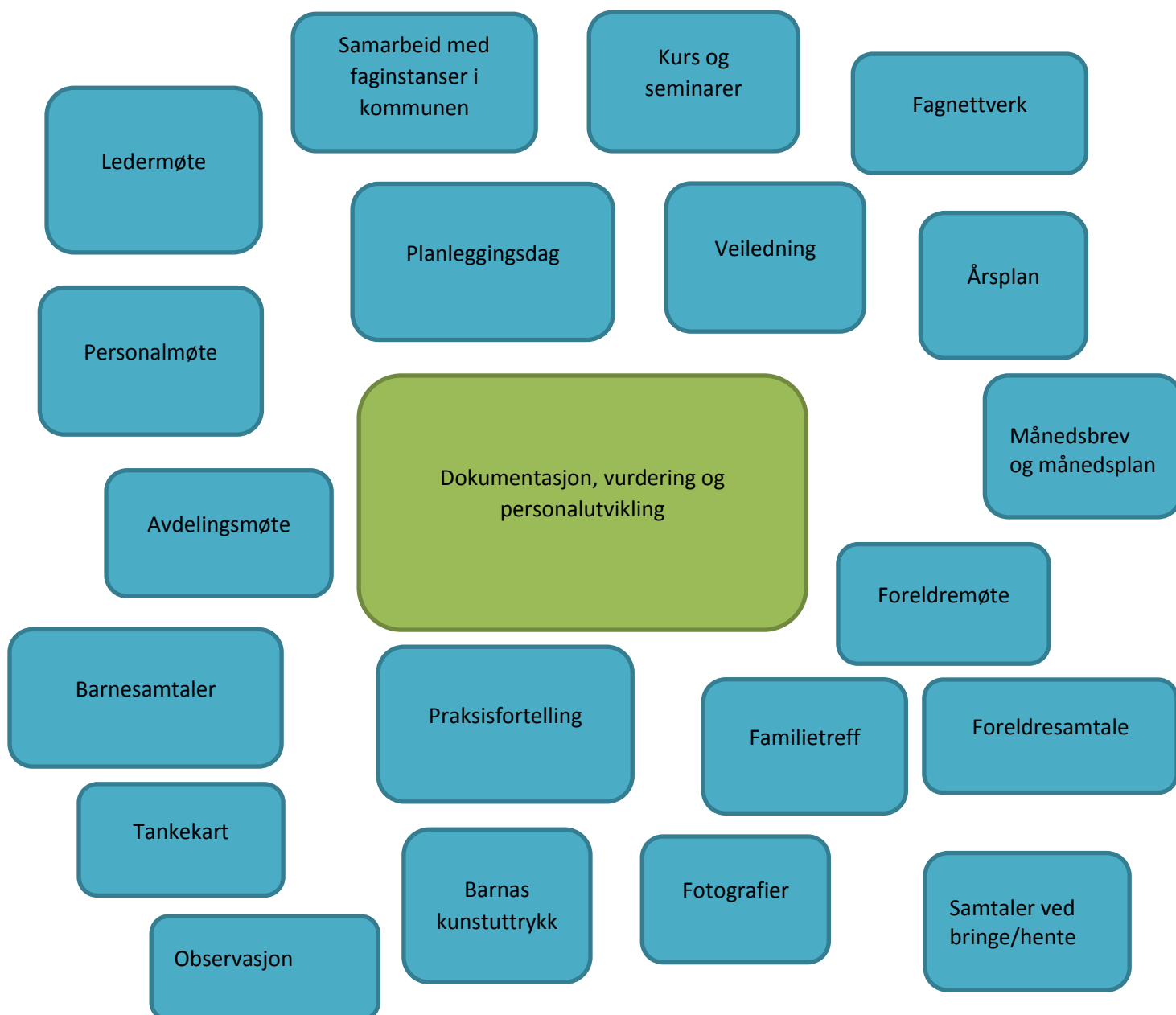
- Karneval og Fastelavn
- Barnehagedagen
- Friluftstuke
- Påskelunsj
- Dugnad
- Sommerfest

DOKUMENTASJON, VURDERING OG PERSONALUTVIKLING

Barnehagen er en pedagogisk virksomhet som skal planlegges, dokumenteres og vurderes fortløpende gjennom året. Personalet er barnehagens viktigste ressurs. Denne ressursen skal forvaltes slik at kompetanse og erfaring blir brukt slik at det gir barna trivsel og utvikling.

Dokumentasjonen forgår på mange måter og på mange arenaer. Den skal gi grunnlag for refleksjon omkring egen praksis og gi personalet muligheter til å forbedre og utvikle nåværende praksis. Barnehagen vår skal være en levende og lærende organisasjon.

KOMPETANSEPLAN 2017/2018

I tillegg til 5 planleggingsdager i året og personalmøter på kveldstid treffes personalet i møter på dagtid. De pedagogiske lederne fra begge hus har ledermøter sammen med styrer, og hver avdeling har avdelingsmøter hvor de evaluerer, drøfter og legger planer fremover.

Kunnskapsdepartementet fastsatte i april 2017 en ny Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver. Denne trer i kraft 1. august 2017, og personalet vil bruke barnehageåret på å implementere den nye rammeplanen.

- Planleggingsdager i august:
 - Hvordan fremme vennskap og fellesskap blant barna?
 - Medarbeiderskap
- Tverrfaglig seminar om barn utsatt for vold og seksuelle overgrep (2 pedagoger)
- Inspirasjonskonferanse: Faglig ledelse i barnehagen (3 pedagoger)
- Kurs: Barn i risiko (1 pedagog)
- Nettverk for assistenter og fagarbeidere
- Nettverk for ped.ledere

Kompetanseutvikling for øvrig vil ta utgangspunkt i barnehagens behov.

BARNEHAGENS SAMARBEIDSPARTNERE

Barnehagen har mange samarbeidspartnere som sammen med foreldrene sørger for at alle barn blir ivaretatt på best mulig måte.

- **SU** Samarbeidsutvalg av foreldre.
- **Skole** Sammen med foreldrene skal barnehagen samarbeide med skolen for å legge til rette for en god overgang for barna ved skolestart.
- **Helsestasjon** Den kan gi råd og veiledning i forhold til oppfølging av enkeltbarn. De kan også rådføres i spørsmål om smittevern og legemiddelhåndtering
- **PPT (Pedagogisk Psykologisk tjeneste)** Råd og veiledning til barnehagen både på individ og systemnivå .
- **Spesialpedagog (Haug skole og ressursenter)** Oppfølging av barn med spesielle behov
- **Logoped**
- **Fysioterapeut**
- **Barnevernstjenesten** Bidrar til å skape gode og trygge oppvekstvilkår for barn
- **BUP (Barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk)** Kan kontaktes ved blant annet alvorlig bekymring for barns psykiske helse
- **Barnehager i nærområdet**
- **Idrettsforeninger, naboer, frivillige organisasjoner**